Belastingdienst

Instructie woonplaatsonderzoeken

Datum 27 augustus 2024

Colofon

Versienummer	1.0
Contactpersoon	5.1.2e Corporate Dienst Vaktechniek

Inhoud

1 Inleiding—4
1.1 Vooraf—4
1.2 Aanleiding en doel—5
1.3 Opbouw—5

2 Kaders en waarborgen rondom het woonplaatsonderzoek—6
2.1 Inleiding—6
2.2 Uniform waarborgenkader—6
2.3 Juridische kaders—6
2.3.1 Informatie opvragen bij belanghebbende—6
2.3.2 Medische gegevens—7
2.3.3 Informatie opvragen bij derden—7
2.3.4 Informatie opvragen bij buitenlandse autoriteiten—7
2.4 Praktische waarborgen—7
2.4.1 Rol management en vaktechniek—7
2.4.2 Afstemming—8
2.4.3 Voortgangsbewaking—8
2.4.4 Vastlegging—8

3 Het uitvoeren van een woonplaatsonderzoek—9
3.1 Inleiding—9
3.2 Proportionaliteit en subsidiariteit—9
3.3 Initiële verkenning—9
3.3.1 Bronnenonderzoek—9
3.3.2 Evaluatie—9
3.3.3 Vastlegging—10
3.4 Introductiefase—10
3.4.1 Versturen introductiebrief—10
3.4.2 Evaluatie introductiebrief—10
3.5 Nader onderzoek—10
3.5.1 Vragenbrief—10
3.5.2 Evaluatie vragenbrief—11
3.5.3 Vastlegging—11
3.6 Vervolg—12

4 Schema afstemming en toestemming—13

Bijlage Vaktechnische informatie woonplaatsonderzoeken—14

1 Inleiding

1.1 Vooraf

Deze instructie gaat over woonplaatsonderzoeken. In deze instructie betekent woonplaatsonderzoek een onderzoek in de heffing of de controle naar de fiscale woonplaats van een natuurlijk persoon. Daarbij gelden vanzelfsprekend de regels van de AWR, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en grondrechten zoals privacy. Een woonplaatsonderzoek kan voor burgers heel ingrijpend zijn, onder meer door de inmenging in hun persoonlijke levenssfeer die daarmee doorgaans gepaard gaat. Daarom verdient een dergelijk onderzoek extra proceswaarborgen. Dit geldt ook voor de bijbehorende verslaglegging en afstemming. Deze instructie zet alles op een rij.

Deze instructie is geschreven voor iedere medewerker van de Belastingdienst die betrokken is bij de beoordeling van een woonplaats van een natuurlijk persoon. Het uitgangspunt bij deze instructie is dat de medewerkers die betrokken zijn bij een woonplaatsonderzoek vanuit hun professionaliteit toegerust zijn om onderzoeken uit te voeren met inachtneming van de hiervoor kort genoemde juridische regels. De in deze instructie opgenomen processtappen ondersteunen die professionaliteit.

Heb je na het lezen van de instructie vaktechnische vragen? Kijk dan op de verschillende vaktechnische pagina's op intranet waar in deze instructie naar wordt verwezen en/of neem contact op met één van de volgende collega's uit de vaktechnische lijn:

- vaktechnisch adviseur (vta) of vaktechnisch coördinator (vaco) controle;
- vta of vaco FR;
- vta of vaco IH;
- vta of vaco S&E;
- vta of vaco AVG en privacyrecht.

Belangrijk om te beseffen is dat woonplaatsonderzoeken een dunne werkstroom zijn, waardoor er minder ervaring en leereffect optreedt. Daarom is er bij de Coördinatiegroep Constructiebestrijding (CCB) een expertisecentrum woonplaatsenonderzoeken ingericht. Het expertisecentrum woonplaatsenonderzoeken geeft – naast de reguliere vaktechnische lijn - verplicht een onafhankelijk zwaarwegend (niet bindend) advies bij de start, de mijlpalen tijdens het onderzoek, de afronding van het onderzoek en de evaluatie. De contactmomenten met het expertisecentrum verlopen via (één van) de vta's.[1] In deze instructie zijn de exacte momenten voor afstemming beschreven. Mochten de vta en het expertisecentrum na afstemming uiteenlopende opvattingen hebben, dan volgt escalatie volgens de normale vaktechnische en managementlijnen.[2] Daarbij wordt het expertisecentrum (CCB) betrokken om zijn advies toe te lichten. Het management van jouw dienstonderdeel besluit en is eindverantwoordelijk.

Let op! Werk je bij S&E en wil je een woonplaatsonderzoek instellen? Leg dit dan voor aan jouw vta S&E en/of vaco S&E. Zij brengen jou dan in contact met de collega's die in deze instructie worden genoemd.

---

1 Er kunnen ook redenen zijn dat dit contact via de teamleider loopt.

2 Zie 5.1.2i

5.1.2i

Je mag alleen afwijken van deze instructie als je dat hebt afgestemd met de vaktechnische lijn en de teamleider. Dit leg je vast in je dossier.

1.2 Aanleiding en doel

Voor de heffing van inkomstenbelasting, schenkbelasting en erfbelasting is het van belang wat iemands fiscale woonplaats is. Dit is echter niet altijd (meteen) duidelijk. Een woonplaatsonderzoek kan dan uitkomst bieden. Zo'n onderzoek raakt vaak meer dan gemiddeld de privacy van burgers. Om een woonplaats vast te kunnen stellen, heb je meestal immers vrij specifieke privacygevoelige gegevens nodig over bijvoorbeeld de handel en wandel van een belanghebbende, zijn woon- en leefomstandigheden en zijn familiebanden of andere relaties. De impact van ons optreden op de individuele burger is dus groot. Daarom vragen woonplaatsonderzoeken om een extra zorgvuldige aanpak.

Het doel van deze instructie is om aan te geven welke kaders en waarborgen er rondom woonplaatsonderzoeken gelden, om uniformiteit in de aanpak van woonplaatsonderzoeken te realiseren en rechtmatig handelen te borgen.

1.3 Opbouw

In hoofdstuk 2 vind je de kaders en waarborgen. In hoofdstuk 3 lees je hoe je een woonplaatsonderzoek uitvoert, wie je daarbij betrekt en wat je erover vastlegt. Hoofdstuk 4 bevat een schema waarin alle afstemmings- en toestemmingsmomenten zijn opgenomen. In de bijlage is relevante vaktechnische informatie opgenomen.

2 Kaders en waarborgen rondom het woonplaatsonderzoek

2.1 Inleiding

Waar iemand woont, wordt op grond van art. 4 AWR naar de omstandigheden beoordeeld (bijlage). Je zult daarom vaak een uitgebreid feitenonderzoek moeten doen, waarbij je vraagt naar persoonlijke informatie. Een woonplaatsonderzoek raakt dus de persoonlijke levenssfeer van een belanghebbende. Daarbij is het goed om je te realiseren dat de rechtsbescherming van belanghebbende gedurende het woonplaatsonderzoek beperkt is. Dat betekent dat er bij de Belastingdienst een verhoogde verantwoordelijkheid ligt om de rechten van belanghebbenden en de juridische kaders voldoende te waarborgen. Daarom is het belangrijk dat je zelf bepaalde kaders en waarborgen in acht neemt. Die vind je in dit hoofdstuk en uitgebreider op de relevante intranetpagina's. Dit hoofdstuk bevat links naar die pagina's.

2.2 Uniform waarborgenkader

Voor het uitvoeren van een woonplaatsonderzoek wordt er gewerkt met een uniform waarborgenkader. Ongeacht je discipline (heffing of controle), geldt hetzelfde waarborgenkader. Het waarborgenkader kent een gelaagdheid die afhankelijk is van de fase waarin het woonplaatsonderzoek zich bevindt. Als het woonplaatsonderzoek de fase van het nadere onderzoek bereikt, is dat ook het moment dat er meer waarborgen gewenst zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onderdelen uit het Handboek Controle. Nadere uitwerking van de relevante en geldende waarborgen zijn opgenomen in de dossiertooling die bij jouw directie wordt gebruikt.[3]

2.3 Juridische kaders

2.3.1 Informatie opvragen bij belanghebbende

Tijdens een woonplaatsonderzoek stel je regelmatig vragen aan belanghebbende.[4] Dit mag je, net als bij andere fiscale onderzoeken, op grond van art. 47 AWR en de bijbehorende juridische regels doen. Hierbij ben je gebonden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Omdat een woonplaatsonderzoek een inbreuk vormt op de privacy van belanghebbende, houd je in het bijzonder rekening met de eisen van zorgvuldigheid, motivering, proportionaliteit en subsidiariteit. Meer informatie over het stellen van vragen op grond van art. 47 AWR lees je in de bijlage. In deze bijlage vind je ook een toelichting op algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De informatie die in het kader van een woonplaatsonderzoek wordt opgevraagd, betreft grotendeels persoonsgegevens. De uitvraag moet daarom ook voldoen aan de vereisten uit de AVG. Zo is van belang dat de uitvraag beperkt blijft tot het doel waarvoor de gegevens noodzakelijk kunnen zijn en dat de doelomschrijving voldoende nauwkeurig is. Zolang je vragen stelt op grond van de AWR en daarbij de algemene beginselen respecteert, is er een wettelijke grondslag. Als daarbij ook aan de overige AVG-waarborgen wordt voldaan, is geen sprake van een ongerechtvaardigde beperking van de privacy als bedoeld in art. 8 lid 2 EVRM. Je neemt in het bijzonder de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht.

---

[3] Voor de directie GO is dit ATB/Caseware.

[4] Let op: je begint pas met het stellen van vragen nadat je een initiële verkenning hebt uitgevoerd zoals voorgeschreven in par. 3.3.

Dat betekent onder meer dat naarmate je meer en/of gevoeligere gegevens opvraagt, de algemene beginselen dat opvragen steeds strakker zullen begrenzen. Daarom moet je je in ieder stadium van het woonplaatsonderzoek afvragen of het (nog) noodzakelijk is om informatie op te vragen en welke informatie dat is. Daarbij beoordeel je ook of je de gewenste informatie niet op een voor belanghebbende minder belastende manier kunt verkrijgen. Bijzondere persoonsgegevens mag je sowieso niet opvragen. Dat zijn gegevens die iets zeggen over de seksuele geaardheid, gezondheidstoestand, politieke gezindheid, etniciteit of het ras van een belanghebbende.

2.3.2 *Medische gegevens*

In de vorige paragraaf las je al dat je bijzondere persoonsgegevens niet mag opvragen. Dat zijn bijvoorbeeld gegevens die iets zeggen over de gezondheidstoestand van belanghebbende. Informatie over de gezondheidstoestand van belanghebbende is niet relevant voor het beoordelen van de woonplaats, maar medische gegevens kunnen dat wel zijn. Het verwerken van medische gegevens is op grond van art. 9 AVG niet toegestaan, tenzij één van de daarin genoemde uitzonderingsgronden van toepassing is.

Er zijn drie categorieën gegevens. Gegevens:

1. die als zodanig niets zeggen over de gezondheid van belanghebbende (bijv. het hebben van een ziektekostenverzekering, huisarts of tandarts);
2. die (indirect) iets zeggen over de gezondheid van belanghebbende (bijv. de frequentie van bezoek aan medische dienstverleners of declaraties);
3. die direct zien op de gezondheidstoestand van belanghebbende.

Gegevens uit categorie 2 en 3 mag je niet opvragen. Stuurt belanghebbende je ongevraagd bijzondere persoonsgegevens toe? Overleg dan met je vta FR en/of AVG.

2.3.3 *Informatie opvragen bij derden*

Net als bij andere fiscale onderzoeken, mag je tijdens het woonplaatsonderzoek informatie opvragen bij andere partijen. Dit noemen we het derdenonderzoek. De regels hiervoor vind je in art. 53 AWR en art. 55 AWR (bijlage). Als uitgangspunt geldt echter dat je eerst belanghebbende zelf in de gelegenheid stelt om informatie te verstrekken. Meer hierover lees je in de Vaktechnische Instructie Controle Derdenonderzoeken.

2.3.4 *Informatie opvragen bij buitenlandse autoriteiten*

In sommige situaties kun je ook informatie opvragen bij buitenlandse autoriteiten. Hiervoor kun je terecht bij de collega's van Central Liaison Office MKB (CLO). Bespreek dit echter eerst altijd met je vta FR of vta controle. Zij stemmen af met het expertisecentrum woonplaatsonderzoeken. Ten aanzien van een verzoek aan een buitenlandse autoriteit is van belang dat je daartoe pas kunt overgaan, als je eerst alle wettelijke mogelijkheden hebt benut om de gegevens in Nederland te verkrijgen (uitputtingsbeginsel). In uitzonderingsgevallen kan het uitputtingsbeginsel ter zijde worden geschoven. Dit gaat altijd in overleg met het CLO.

2.4 Praktische waarborgen

2.4.1 *Rol management en vaktechniek*

Bij het uitvoeren van een woonplaatsonderzoek spelen de managementlijn en de vaktechnische lijn ieder een eigen rol. Het management is eindverantwoordelijk voor de fiscale sturing en neemt beslissingen waarover advies bij vaktechniek wordt

ingewonnen. Dat is in lijn met de gebruikelijke afspraken over het functioneren van de vaktechnische en managementlijn. Meer informatie over de vaktechnische infrastructuur en escalatielijnen is hier te vinden.

2.4.2 Afstemming

Een woonplaatsonderzoek is een continu keuzeproces, waarbij je steeds de afweging maakt om door te gaan of niet. Dit hoef je niet alleen te doen. Het is namelijk van belang dat je regelmatig overlegt en afstemt met de vaktechnische lijn en het management. Afstemming met het expertisecentrum woonplaatsonderzoeken (zie par. 1.1) loopt via de vta('s).[5] In hoofdstuk 3 lees je wanneer welke afstemming minimaal verplicht is.

2.4.3 Voortgangsbewaking

De teamleider die verantwoordelijk is voor het dossier (de teamleider) bewaakt de voortgang. De vta heeft een belangrijke informerende rol richting de teamleider. De teamleider overlegt met jou over de voortgang, de inhoud en het verloop van het onderzoek. Zie ook hierna onder vastlegging. Het expertisecentrum woonplaatsonderzoeken (onderdeel van de CCB) wordt op de hoogte gebracht van belangrijke mijlpalen. Als je overgaat naar een volgende fase (zie hiervoor paragrafen 3.3, 3.4 en 3.5), brengt de vta[6] het expertisecentrum op de hoogte van de voortgang.

2.4.4 Vastlegging

Bij het doen van een woonplaatsonderzoek leg je informatie vast in systemen met zowel het oog op i) inzicht in het proces en de voortgang als ii) met het oog op dossiervorming.

- Ad. i) ten behoeve van het proces en voortgangsbewaking leg je het woonplaatsonderzoek vast in KRB/KZB of een vergelijkbaar systeem binnen jouw directie.
- Ad. ii) dossiervorming vindt plaats in de bij jouw directie daartoe goedgekeurde systemen.[7]

NB: Het is de verantwoordelijkheid van de betreffende directie te borgen dat (privacygevoelige) informatie uit het woonplaatsonderzoek in het dossier slechts toegankelijk is voor degenen voor wie die toegang noodzakelijk is vanwege hun betrokkenheid bij het woonplaatsonderzoek.

[5] Er kunnen ook redenen zijn dat dit contact via de teamleider loopt.
[6] Er kunnen ook redenen zijn dat dit contact via de teamleider loopt.
[7] Voor de directie GO is dit ATB/Caseware.

3 Het uitvoeren van een woonplaatsonderzoek

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk lees je hoe je een woonplaatsonderzoek uitvoert, wie je daarbij betrekt en wat je daarover vastlegt.

Let op! Om te starten met een woonplaatsonderzoek moet je aanwijzingen hebben dat een woonplaats in Nederland meer is dan alleen een theoretische mogelijkheid.

3.2 Proportionaliteit en subsidiariteit

In ieder stadium van het woonplaatsonderzoek moet je je afvragen of het (nog) noodzakelijk is om informatie op te vragen. Het is namelijk belangrijk dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer in verhouding staat tot het doel van het onderzoek (proportionaliteit). Daarbij betrek je ook de omvang van de op te vragen gegevens en beoordeel je of je de gewenste informatie niet op een minder belastende manier kunt verkrijgen (subsidiariteit). Als je hier vragen over hebt, raadpleeg dan een vta AVG en privacyrecht. Het verdient aanbeveling dat die vta ook schakelt met het expertisecentrum woonplaatsonderzoeken. Zij hebben immers kennis over en ervaring met woonplaatsvraagstukken.

3.3 Initiële verkenning

3.3.1 Bronnenonderzoek

Voordat je (eventueel) vragen gaat stellen aan belanghebbende, voer je een initiële verkenning uit. Dit houdt in dat je je een beeld vormt over het mogelijke fiscale belang en de banden van belanghebbende met Nederland aan de hand van reeds beschikbare informatie. Daarvoor raadpleeg je eerst informatie in de eigen systemen van de Belastingdienst en in de bronnen die ter beschikking zijn gesteld door de Belastingdienst zelf (bijv. Kadaster, KvK, GBP/BVR). Indien dat nodig is kun je daarna eventueel meer informatie ophalen uit publiek toegankelijke bronnen. Maak hiervoor gebruik van de Leidraad juridisch kader internetonderzoek. Bij de Corporate Dienst Datafundamenten en Analytics is een team ingericht waar expertise is samengebracht over internetonderzoeken (OSINT). Dit team is beschikbaar om bijstand te verlenen bij internetonderzoeken. Je kunt contact leggen via: 5.1.2e @belastingdienst.nl.

Je verzamelt informatie over:
- de aanwezigheid van een duurzame woongelegenheid in Nederland;
- de sociale bindingen met Nederland;
- de economische bindingen met Nederland;
- het feitelijke verblijf in Nederland;
- de Nederlandse nationaliteit.

Daarnaast is het ook van belang om na te gaan welk verdrag mogelijk van toepassing is. Verdragsbepalingen kunnen namelijk een belangrijke rol spelen bij het besluit om al dan niet een woonplaatsonderzoek in te stellen.

3.3.2 Evaluatie

Nadat je informatie hebt verzameld, beoordeel je samen met een vta IH en een vta FR of belanghebbende een duurzame band van persoonlijke aard met Nederland zou kunnen hebben. De vta's betrekken hier ook het expertisecentrum

woonplaatsonderzoeken bij. Als er aanleiding is om de woonplaats nader te onderzoeken en/of te beoordelen stem je af met je teamleider en (indien binnen jouw directie aanwezig) de vta controle. Zonder toestemming van de teamleider kun je niet verder gaan. De vta's betrekken bij deze keuze ook het expertisecentrum woonplaatsonderzoeken. Als er geen aanleiding is voor nader onderzoek of beoordeling, dan krijgt de initiële verkenning geen vervolg.

3.3.3 *Vastlegging*

In het systeem (zie par. 2.3.4) leg je ten behoeve van de dossiervorming altijd vast:
- de aanleiding voor de initiële verkenning;
- de informatie die je hebt verzameld;
- wie je bij de evaluatie hebt betrokken;
- de uitkomst van de evaluatie;
- de toestemming van de teamleider voor het doen van nader onderzoek;
- een overzicht met daarin alle interne en externe contacten en afstemmingen.

3.4 Introductiefase

3.4.1 *Versturen introductiebrief*

Indien uit de initiële verkenning blijkt dat aanleiding bestaat om de fiscale woonplaats van belanghebbende verder te onderzoeken, is het een voor de hand liggende keuze om een introductiebrief naar belanghebbende te versturen. In die brief licht je toe dat je van plan bent om een woonplaatsonderzoek in te stellen en wat daarvan de reden is. Daarbij geef je aan dat je binnenkort nadere vragen gaat stellen en bied je belanghebbende de mogelijkheid om te reageren op het voornemen voordat het onderzoek wordt aangekondigd. Op het moment dat belanghebbende een inhoudelijk reactie geeft op de introductiebrief, evalueer je deze informatie en beoordeel je de verdere volgstappen.

3.4.2 *Evaluatie introductiebrief*

Deze evaluatie voer je uit met je collega's met wie je het woonplaatsonderzoek uitvoert.[8] Betrek hierbij ook de vta IH, de vta FR en (indien bij jouw directie aanwezig) de vta controle. De vta's betrekken hierbij het expertisecentrum woonplaatsonderzoeken. De uitkomst van de evaluatie leg je vast in je dossier.

Afhankelijk van de reactie op de introductiebrief maak je de volgende keuze:

1. De initiële fase kan worden afgerond, omdat:
   - er geen aanleiding meer is voor een nader onderzoek of nadere beoordeling; of
   - er nog steeds voldoende aanleiding is voor een nader onderzoek of nadere beoordeling.

2. De initiële fase kan nog niet worden afgerond omdat er meer (algemene) informatie nodig is om te beslissen of er een woonplaatsonderzoek moet worden ingesteld, bijvoorbeeld omdat je je nog geen oordeel kunt vormen over het fiscale belang.

3.5 Nader onderzoek

3.5.1 *Vragenbrief*

Als er op basis van de initiële verkenning en de eventuele introductiebrief reden is om een verdere beoordeling uit te voeren, ga je over op het nadere onderzoek.

[8] Bij de directie GO wordt dit het behandelteam genoemd.

Gezien de aard en intensiteit van deze fase van het woonplaatsonderzoek, is dit het moment dat je een woonplaatsdossier aanlegt.[9] Je start met het versturen van een vragenbrief. Je maakt hierbij gebruik van de beschikbare standaardbrieven.[10] Je bent zoveel mogelijk transparant over de aanleiding en je legt belanghebbende uit waarom je zijn woonplaats onderzoekt. We streven er naar om bij de uitvoering van een woonplaatsonderzoek persoonlijk contact te hebben met belanghebbende.

Wil je om strategische redenen beginnen met een derdenonderzoek in plaats van eerst bij belanghebbende zelf te beginnen? Dan heb je daarvoor, via de betreffende vta's, de goedkeuring nodig van de vaco FR en (indien binnen jouw directie aanwezig) de vaco controle en de teamleider. De vta's betrekken het expertisecentrum woonplaatsonderzoeken.

3.5.2 *Evaluatie vragenbrief*

Heb je de informatie ontvangen? Dan beoordeel je of er nog steeds voldoende aanleiding is om verder onderzoek te doen. Als je de gevraagde gegevens niet (tijdig) ontvangt, neem je contact op met een vta IH, een vta FR en de teamleider om te bespreken hoe je hier mee omgaat. De vta's betrekken hierbij ook het expertisecentrum woonplaatsenonderzoek.

Afhankelijk van de reactie op de vragenbrief, maak je de volgende keuze:

1. Het woonplaatsonderzoek kan worden afgerond, omdat:
   - er voldoende informatie beschikbaar is om vast te stellen dat belanghebbende in Nederland woont; of
   - er voldoende informatie beschikbaar is om vast te stellen dat belanghebbende niet in Nederland woont.

2. De nadere onderzoeksfase kan nog niet worden afgerond, omdat er meer informatie nodig is om vast te stellen of belanghebbende al dan niet woonachtig is in Nederland.

Je bevindingen stem je af met de teamleider, een vta IH, een vta FR en/of AVG en (indien binnen jouw directie aanwezig) een vta controle. Ook betrekken de vta's het expertisecentrum hierbij. Als jullie na die afstemming besluiten dat er geen verder onderzoek nodig is, bevestig je dit schriftelijk aan belanghebbende.

Besluiten jullie in onderling overleg om het nader onderzoek voort te zetten? Dan doe je dit volgens de opgenomen stappen in het dossier.

Let op! Volgt uit het onderzoek dat de woonplaats die belanghebbende opgeeft (vermoedelijk) niet klopt? Bespreek dit dan met de vta FR en de BFC-er.

3.5.3 *Vastlegging*

In het systeem (zie par. 2.3.4) leg je ten behoeve van de dossiervorming altijd vast:
- de correspondentie die je met belanghebbende of de derde voert;
- de toestemming voor het opvragen van medische gegevens;
- wie je bij de evaluatie hebt betrokken;
- de uitkomst van de evaluatie;
- de uitkomst van het onderzoek;
- een overzicht met daarin alle interne en externe contacten en afstemmingen.

---

[9] Dit betreft de dossiertooling die bij jouw directie wordt gebruikt. Voor de directie GO is dat ATB/Caseware.

[10] Dit zijn bijvoorbeeld de standaardbrieven in ATB/Caseware.

3.6 Vervolg

Par. 3.5 is van overeenkomstige toepassing op alle vervolgstappen die je in het woonplaatsonderzoek zet.

4 Schema afstemming en toestemming

	Algemeen	**Afstemming**	**Toestemming**
Par. 1.1	Instellen woonplaatsonderzoek door medewerker S&E	• Vta en/of vaco S&E • Expertisecentrum (via vta's) • Zie verder v.a. par. 3.3.2	
Par. 2.3.2	Ongevraagd ontvangen van bijzondere persoonsgegevens	• Vta FR en/of AVG	
Par. 2.3.4	Opvragen informatie bij buitenlandse autoriteiten	• Vta FR of vta controle • CLO (via vta's) • Expertisecentrum (via vta's)	
	Initiële verkenning		
Par. 3.3.2	Evaluatie initiële verkenning	• Vta IH • Vta FR of vta controle • Expertisecentrum (via vta's)	• Teamleider
	Introductiefase		
Par. 3.4.2	Evaluatie introductiebrief	• Vta IH • Vta FR • Vta controle (indien binnen jouw directie aanwezig) • Expertisecentrum (via vta's)	
	Nader onderzoek	**Afstemming**	**Toestemming**
Par. 3.5.1	Direct instellen derdenonderzoek	• Vta FR • Vta controle • Expertisecentrum (via Vta's)	• Teamleider • Vaco FR (via vta) • Vaco controle (indien binnen jouw directie aanwezig, via vta)
Par. 3.5.2	Informatie niet ontvangen	• Vta FR • Vta IH • Expertisecentrum (via vta's) • Teamleider	
Par. 3.5.2	Evaluatie (beslissing vervolg)	• Teamleider • Vta IH • Vta FR en/of AVG • Vta controle (indien binnen jouw directie aanwezig) • Expertisecentrum (via vta's)	
Par. 3.6	Vervolg	• Zie voorgaande stappen	• Zie voorgaande stappen

Bijlage Vaktechnische informatie woonplaatsonderzoeken

1 Woonplaats

1.1 De woonplaats in de nationale wet

De woonplaats is onder meer relevant voor de heffing van inkomstenbelasting (Wet IB 2001) en de schenkbelasting en erfbelasting (Successiewet 1956).

1.2 Belastingplicht volgens de Wet IB 2001

De Wet IB 2001 maakt een onderscheid tussen binnenlandse en buitenlandse belastingplichtigen. Binnenlandse belastingplichtigen wonen in Nederland en betalen inkomstenbelasting over hun wereldinkomen. Buitenlandse belastingplichtigen wonen niet in Nederland, maar genieten wel Nederlands inkomen. Zij hoeven in Nederland alleen belasting te betalen over dit Nederlandse inkomen (art. 2.1 Wet IB 2001).

Voor de heffing van inkomstenbelasting is het dus van belang om vast te stellen waar iemand woont. Overigens bevat de Wet IB 2001 ook woonplaatsficties op grond waarvan een persoon geacht wordt in Nederland te wonen (art. 2.2 Wet IB 2001). Daarnaast kan sprake zijn van een woonplaats in Nederland door de toepassing van volkenrechtelijke[11] of Unierechtelijke[12] bepalingen.

1.3 Belastingplicht volgens de SW 1956

Ook voor de heffing van schenk- en erfbelasting is het van belang om vast te stellen waar iemand woont. Als de erflater of de schenker ten tijde van het overlijden of de schenking in Nederland woonde, is de verkrijger erfbelasting of schenkbelasting verschuldigd over de waarde in het economische verkeer van al wat wordt verkregen krachtens erfrecht of schenking (art. 1 SW 1956). Waar de verkrijger woont, is voor de heffing niet van belang. Daarnaast bevat de SW 1956 ook woonplaatsficties op grond waarvan een schenker of erflater geacht wordt in Nederland te wonen (art. 2 en art. 3 SW 1956).

1.4 Art. 4 AWR

In de Wet IB 2001 en SW 1956 is niet uitgewerkt wanneer iemand in Nederland woont of juist niet. Waar iemand woont, wordt op grond van het eerste lid van art. 4 AWR naar de omstandigheden beoordeeld.

Het komt er volgens vaste rechtspraak op aan of deze omstandigheden van dien aard zijn, dat een duurzame band van persoonlijke aard bestaat tussen belanghebbende en Nederland. Duurzaam slaat daarbij op de intensiteit van de band met Nederland en niet op de tijdsduur. Die duurzame band hoeft niet sterker te zijn dan de band met een ander land. Voor een woonplaats in Nederland is het dus niet noodzakelijk dat het middelpunt van iemands maatschappelijke leven zich in Nederland bevindt (HR 21 januari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP1466). De mogelijkheid bestaat dat iemand fiscaal zowel in Nederland als in een ander land woont, al zal dat zich volgens de Hoge Raad slechts in uitzonderlijke gevallen voordoen (HR 12 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ6824). De omstandigheid dat

---

[11] Bijv. art. X van het NAVO Statusverdrag.

[12] Bijv. art. 13 (oud art. 14) van Protocol (Nr. 7) betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie.

iemand (ook) in het buitenland woont, sluit het hebben van een woonplaats in Nederland dus niet per definitie uit.

De omstandigheden die van belang kunnen zijn bij het vaststellen van de woonplaats zijn onder andere:
- de duurzame woongelegenheid in Nederland
- de sociale bindingen met Nederland
- de economische bindingen met Nederland
- het feitelijke verblijf in Nederland
- de Nederlandse nationaliteit

Deze opsomming is niet limitatief en er is geen sprake van een rangorde.

Buitenlandse feiten en omstandigheden
Voor de toepassing van art. 4 AWR moet onderzocht worden of een (voldoende) duurzame band van persoonlijke aard bestaat tussen belanghebbende en Nederland. Uit vaste rechtspraak volgt dat die duurzame band niet sterker hoeft te zijn dan de band met enig ander land, zodat voor een woonplaats in Nederland niet noodzakelijk is dat het middelpunt van iemands maatschappelijke leven zich in Nederland bevindt. Voor de toepassing van art. 4 AWR hoeft dus geen (af)weging te worden gemaakt tussen de binnenlandse en de buitenlandse feiten en omstandigheden. Dat neemt niet weg dat de omstandigheden in een ander land soms wel licht kunnen werpen op de vraag of sprake is van een duurzame band van persoonlijke aard met Nederland.

Feiten andere jaren
De vraag waar iemand in een bepaald jaar woont, moet in beginsel worden beoordeeld aan de hand van de feiten en de omstandigheden van het jaar zelf. Feiten en omstandigheden van een eerder of later jaar kunnen echter wel een licht werpen op die van het onderhavige jaar, bijvoorbeeld als het gaat om de duurzaamheid van de banden (HR 28 februari 1996, ECLI:NL:HR:1996:AA1816).

1.5 Belastingverdragen
De mogelijkheid bestaat dat zowel Nederland als een ander land over het wereldinkomen van een belanghebbende heft omdat zij beide menen dat de betreffende belanghebbende zijn fiscale woonplaats in hun land heeft. Dit kan leiden tot een dubbele belastingheffing. Belastingverdragen proberen dat te voorkomen.

Nederland heeft met veel landen een bilateraal belastingverdrag gesloten. Dit noemen we bilateraal, omdat het gaat om verdragen tussen twee landen. Enkele van deze verdragen zien op de heffing van schenk- en erfbelasting, maar de meeste verdragen hebben betrekking op de inkomstenbelasting, loonbelasting, vennootschapsbelasting en dividendbelasting. Met sommige landen heeft Nederland geen belastingverdrag gesloten. Dan is het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001 mogelijk van toepassing. Controleer altijd of en wat voor verdrag er is gesloten en hoe de bepaling over de verdragswoonplaats exact luidt. Dat kan afwijken van modelverdragen.

Een belastingverdrag bepaalt welk land over welk inkomen mag heffen, met als doel het voorkomen van dubbele heffing. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen het woonland en het andere land (het bronland). Het woonland is het land waar iemand volgens het verdrag woont. Iemand kan voor de toepassing van een belastingverdrag maar inwoner zijn van één van beide landen.

Iemand die in Nederland woont en daarom binnenlands belastingplichtig voor de inkomstenbelasting is, blijft dat. Dit is onafhankelijk van de mogelijkheid dat een belastingverdrag een ander land als woonland aanwijst. Het belastingverdrag kan de Nederlandse inkomstenbelastingheffing van een binnenlandse of buitenlandse belastingplichtige wel beperken.

Het woonland mag in beginsel over alle inkomensbestanddelen heffen, tenzij het verdrag de heffing toewijst aan het andere land. Het andere land mag in het algemeen alleen (beperkt) heffen over bronnen die opkomen in dat land. Als het belastingverdrag de heffingsbevoegdheid toewijst aan het andere land, verplicht het belastingverdrag het woonland om de inkomstenbelasting te verminderen ter voorkoming van dubbele belasting.

Dat een belastingverdrag de heffingsbevoegdheid over een inkomensbestanddeel toewijst aan een land, betekent nog niet dat dit land daarover ook daadwerkelijk kan heffen. Dit hangt namelijk af van de nationale wet van dat land. Een belastingverdrag creëert dus geen heffingsgrondslag. Een belastingverdrag kan de uitoefening van nationale heffingsbevoegdheden wel beperken.

Wie kan zich op een belastingverdrag beroepen?
Een belastingverdrag is van toepassing op een persoon die inwoner is van één land of van beide landen (art. 1 van het OESO Modelverdrag). Iemand die geen inwoner is, kan geen beroep doen op het verdrag. Een inwoner is een persoon die in een land volledig aan belastingheffing is onderworpen op grond van de wetgeving van dat land (full tax liability). Is iemand slechts aan belasting onderworpen ter zake van inkomsten uit bronnen of vermogen in een land? Dan is hij geen inwoner van dat land (art. 4 van het OESO Modelverdrag).

Overigens staat niet in elk verdrag dezelfde bepaling over inwonerschap. Zo is iemand bijvoorbeeld volgens het verdrag met de Verenigde Arabische Emiraten alleen inwoner van de Verenigde Arabische Emiraten als diegene de nationaliteit van de Verenigde Arabische Emiraten heeft. Het is daarom belangrijk dat je altijd het voor jouw casus relevante verdrag toepast.

Om te bepalen of een persoon als inwoner is onderworpen aan buitenlandse belasting, is kennis nodig van het recht van het andere land (HR 16 januari 2009, ECLI:NL:HR:2009:BG9878). Gelet op de inhoud van het recht van het andere land kan de onderworpenheid als inwoner aan de buitenlandse belasting dan in de feiten en omstandigheden van het geval aannemelijk zijn.

Als iemand bewijsstukken (bijv. aanslagbiljetten) kan overleggen waaruit blijkt dat deze in een ander verdragsland in de belastingheffing wordt betrokken op grond van zijn woonplaats, dan mag ervan worden uitgegaan dat hij als inwoner is onderworpen aan de buitenlandse belasting volgens de buitenlandse wetten (HR 12 mei 2006, ECLI:NL:HR:2006:AR5759), tenzij:
- het oordeel van de buitenlandse fiscus is gebaseerd op onjuiste of onvolledige gegevens, of
- de heffing niet in redelijkheid op enige regel van het buitenlandse recht kan zijn gestoeld.

De dubbele woonplaats en de tiebreaker (voor natuurlijke personen)
Een persoon kan op grond van art. 4 van het OESO Modelverdrag inwoner zijn van beide verdragslanden en dus een dubbele woonplaats hebben. Voor de toepassing van een belastingverdrag kun je echter maar inwoner zijn van één van beide landen. In zo'n situatie wordt daarom de tiebreaker toegepast. Raadpleeg altijd het voor

jouw casus relevante belastingverdrag voor de toepasselijke tiebreaker. Meestal volgt deze de tiebreaker-bepaling uit het OESO Modelverdrag. In het OESO Modelverdrag bestaat de tiebreaker uit vier stappen:

- Stap 1: Beoordeel in welk land deze (natuurlijke) persoon een duurzaam tehuis tot zijn beschikking heeft. Is dat in één van beide landen? Dan is hij inwoner van dat land. Is dat in beide landen? Ga dan naar stap 2.

- Stap 2: Beoordeel in welk land het middelpunt van levensbelangen van de persoon ligt. Dat is het land waarmee de persoonlijke en economische betrekkingen van deze persoon het nauwst zijn. Ligt het middelpunt in één van beide landen? Dan is hij inwoner van dat land. Kan niet worden bepaald waar het middelpunt van levensbelangen ligt óf heeft deze persoon in géén van de landen een duurzaam tehuis tot zijn beschikking? Ga dan naar stap 3.

- Stap 3: Beoordeel in welk land deze persoon gewoonlijk verblijft. Is dat in één van beide landen? Dan is hij inwoner van dat land. Is dat in (geen van) beide landen? Ga dan naar stap 4.

- Stap 4: Beoordeel van welk land de persoon de nationaliteit heeft. Is dat van één van beide landen? Dan is hij inwoner van dat land. Is dat van (geen van) beide landen? Dan regelen de bevoegde autoriteiten van de verdragsluitende landen de aangelegenheid in een onderlinge overlegprocedure.

Ondanks de toepassing van de tiebreaker kan dubbele heffing ontstaan. Bijvoorbeeld omdat beide landen de feiten anders uitleggen en de tiebreaker daarom tot een andere uitkomst leidt. In dat geval zullen beide landen het belastingverdrag anders toepassen en de heffingsbevoegdheden anders verdelen. Voor die situatie bevatten de meeste verdragen een regeling voor onderling overleg (mutual agreement procedure). Deze is opgenomen in art. 25 van het OESO Modelverdrag. Een onderlinge overlegprocedure kan op verzoek van een belanghebbende in gang worden gezet. Dit kan ook naast de inzet van nationale rechtsmiddelen. Zie ook het Besluit Onderlinge overlegprocedures.

2 Formeelrechtelijke aspecten

2.1 Zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel

In de instructie las je over het belang van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Daarnaast zijn het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel van belang.

Zorgvuldigheidsbeginsel

De inspecteur moet bij de voorbereiding van een besluit kennis vergaren over de feiten en de belangen van de verschillende partijen zorgvuldig af wegen (art. 3:2 Awb). De mate waarin de betrokken belangen moeten worden onderzocht, hangt sterk af van het besluit dat moet worden genomen. Op grond van dit beginsel is het belangrijk dat voordat een conclusie wordt getrokken over de woonplaats van een belanghebbende, daartoe voldoende omstandigheden zijn onderzocht.

Motiveringsbeginsel

De inspecteur moet zijn beslissingen baseren op een deugdelijke motivering. Dit beginsel is neergelegd in art. 3:46 Awb. Op deze manier krijgt belanghebbende duidelijk inzicht in hoe een beslissing tot stand is gekomen en op welke feiten de inspecteur zijn beslissing baseert. De gedachte hierachter is onder meer dat een duidelijke motivering zal leiden tot meer acceptatie voor het genomen besluit. Als belanghebbende het niet eens is met een genomen beslissing, stelt het hem in staat

om deze beslissing gemotiveerd te bestrijden. Ook om deze reden is een adequate verslaglegging van het woonplaatsonderzoek zoals in de instructie beschreven van belang.

2.2 Bewijslastverdeling

Heeft de inspecteur aanwijzingen op grond waarvan hij twijfelt aan de woonplaats die belanghebbende opgeeft? Dan kunnen die aanleiding zijn om een woonplaatsonderzoek te starten. Hij moet daarbij wel rekening houden met het zorgvuldigheidsbeginsel zoals vermeld in art. 3:2 Awb. Dit houdt in dat de inspecteur een onderzoeksplicht heeft en geen beslissingen mag nemen zonder dat hij eerst de relevante feiten en omstandigheden heeft vergaard. Kan belanghebbende zich niet vinden in de beslissing die is gebaseerd op de uitkomst van een woonplaatsonderzoek, zoals bijvoorbeeld een navorderingsaanslag? Dan kan hij daartegen bezwaar en beroep aantekenen.

In woonplaatsprocedures speelt bewijslastverdeling een grote rol. Als uitgangspunt geldt daarbij de vrije bewijsleer. Daardoor is de exacte verdeling van de bewijslast afhankelijk van een combinatie van factoren, zoals wie er beroep doet op een belastingverminderende of -vermeerderende omstandigheid of welke partij het best in staat is om bepaalde informatie aan te leveren ('de meest gerede partij'). Ook de op tafel gekomen feiten en omstandigheden en het verloop van de procedure hebben invloed op wie wat moet bewijzen. Soms is de inspecteur aan zet en soms belanghebbende. Het is dus niet zo dat de bewijslast altijd of volledig bij de inspecteur ligt omdat het om een woonplaatsonderzoek gaat of omdat de inspecteur het initiatief voor dit onderzoek heeft genomen.

Wel zal het doorgaans zo zijn dat de inspecteur bij woonplaatsonderzoeken als eerste aan zet is om gemotiveerd (onderbouwd) te stellen dat en waarom belanghebbende in Nederland woont in de zin van art. art. 4 AWR en dus binnenlands belastingplichtig is. Dat ontslaat belanghebbende echter niet van de verplichting om daartegen voldoende in te brengen. Voor het jaar van vertrek kan andersom worden gesteld dat belanghebbende doorgaans als eerste aan zet zal zijn, omdat het op zijn weg zal liggen om inzicht te geven in de veranderde omstandigheden. Wat betreft de toepassing van een verdrag geldt als uitgangspunt dat het aan de verdragsstaten (en dus de inspecteur) is om het verdrag op de juiste wijze toe te passen. Dat neemt niet weg dat in de praktijk een discussie over verdragstoepassing pas zal ontstaan zodra een belanghebbende beroep doet op voor hem gunstige regels uit het verdrag. Van belanghebbende mag dan verwacht worden dat hij gemotiveerd aangeeft waarom hij onder die regels valt.

Ondanks deze vuistregels, blijft de genuanceerde bewijslastverdeling zoals beschreven in de tweede alinea onverkort gelden. Dat betekent dat je ook bij woonplaatsonderzoeken steeds opnieuw moet beoordelen wie precies welke bewijslast heeft.

2.3 Art. 47 AWR – informatie opvragen bij belanghebbende zelf

De wettelijke grondslag voor het stellen van vragen vind je in art. 47 AWR. Dit artikel bepaalt dat een ieder desgevraagd aan de inspecteur de gegevens en inlichtingen dient te verstrekken die voor zijn belastingheffing van belang kunnen zijn. Uit de jurisprudentie volgt dat je vragen mag stellen als je een redelijk vermoeden hebt of als je je in redelijkheid op het standpunt kunt stellen dat de door jou gevraagde gegevens van belang kunnen zijn om opheldering te krijgen over de vraag of belanghebbende in Nederland woont. Het gaat dus om aanwijzingen. Er mag echter geen sprake zijn van een zogenoemde 'fishing expedition'. Van een

'fishing expedition' is sprake als zonder een concreet aanknopingspunt (dus zonder een of meerdere aanwijzingen) gegevens worden opgevraagd.

Bij het stellen van vragen aan belanghebbende ben je gebonden aan de beginselen van behoorlijk bestuur. Deze beginselen (met name zorgvuldigheid, proportionaliteit en subsidiariteit) gelden bij een woonplaatsonderzoek eens te meer omdat een dergelijk onderzoek snel een inperking van privacy inhoudt. Zolang je vragen stelt op grond van de AWR en daarbij de algemene beginselen respecteert, is er een wettelijke grondslag. Als daarbij ook aan de overige AVG-waarborgen wordt voldaan, is geen sprake van een ongerechtvaardigde beperking van de privacy als bedoeld in art. 8 lid 2 EVRM. Naarmate de gevraagde gegevens "gevoeliger" zijn, zullen dit grondrecht en de genoemde beginselen zwaarder gaan wegen. Vraag jezelf dus steeds af of het wel noodzakelijk is om in een bepaald stadium de betreffende gegevens te vragen in die vorm en in die omvang en of de informatie niet op een andere minder belastende manier kan worden verkregen.

Je mag vragen stellen over iemands wereldinkomen, ook als nog niet vaststaat dat deze persoon in Nederland woont.[13] Ook bij het stellen van vragen over de objectieve belastingplicht moeten de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht worden genomen.

Niet voldoen aan informatieverplichting van art. 47 AWR
Het kan zijn dat tijdens de uitvoering van het woonplaatsonderzoek door belanghebbende niet (volledig) of niet tijdig wordt voldaan aan de informatieverplichting van art. 47 AWR. In het Memo Vertraging van Onderzoeken wordt een praktische handreiking gegeven om in een dergelijke situatie effectief te reageren.

Als belanghebbende niet (volledig) voldoet aan de verplichtingen van art. 47 AWR, dan kan de inspecteur dit vaststellen bij voor bezwaar vatbare beschikking (informatiebeschikking). Een onherroepelijke informatiebeschikking kan leiden tot omkering en verzwaring van de bewijslast. Een informatiebeschikking dient aan een aantal formele vereisten te voldoen.

Het niet voldoen aan de fiscale verplichtingen ingevolge art. 47 AWR is op grond van art. 68 en 69 AWR strafbaar. Neem in voorkomende gevallen contact op met je boete-fraudecoördinator en/of contactambtenaar.

2.4 Art. 53 AWR - informatie opvragen bij derden
Bij een derdenonderzoek (art. 53 AWR) haalt de inspecteur informatie uit de administratie van een administratieplichtige om die informatie te gebruiken voor de belastingheffing bij derden met wie die administratieplichtige een relatie heeft of heeft gehad. Wil je een derdenonderzoek instellen? Lees dan de instructie informatiebevoegdheden en de pagina Toezichtsvormen op de site van Controle & Toezicht.

Als een administratieplichtige een door de inspecteur op grond van art. 53 lid 1 aanhef en onderdeel a AWR gebaseerde verplichting is nagekomen maar van oordeel is dat de verplichting onrechtmatig is opgelegd, kan hij verzoeken om vergoeding van kosten die rechtstreeks verband houden met deze nakoming. Op de

[13] ECLI:NL:RBNHO:2020:3377 (r.o. 12) en ECLI:NL:GHSHE:2019:1439 (r.o. 4.11) in samenhang met ECLI:NL:HR:2020:698.

pagina Kosten- en schadevergoeding lees je meer over de kostenvergoedingsbeschikking.

Een bijzondere vorm van derdenonderzoek is het opvragen van gegevens bij banken en telecombedrijven. Zie hiervoor het Memo informatieverzoeken banken en telecombedrijven. Tussen de Belastingdienst en de banken zijn nadere afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Voorschrift informatie fiscus/banken. Het voorschrift kun je vinden op de pagina van Geheimhouding en privacy. De brieven die je voor de opvraag kunt gebruiken, vind je op de pagina van Controle & Toezicht.

Implementatie Instructie Woonplaatsonderzoeken

Expertisecentrum Woonplaatsonderzoeken Coördinatiegroep Constructiebestrijding

4 december 2024

Inhoudsopgave

Inleiding

1.1 Woonplaatsonderzoek

1.2 Einde woonplaatsonderzoek

1.3 Relevante belastingmiddelen

1.4 Ingangsdatum

2 Aanmelding

Inleiding

Per 1 januari 2025 is de Instructie Woonplaatsonderzoeken(hierna: de instructie) van toepassing. Onderdeel van de instructie is het Expertisecentrum Woonplaatsonderzoeken (hierna: het expertisecentrum). Dit expertisecentrum is ondergebracht bij de Coördinatiegroep Constructiebestrijding (hierna: CCB). Het expertisecentrum geeft – naast de reguliere vaktechnische lijn - verplicht een onafhankelijk zwaarwegend (niet-bindend) advies bij de start, de mijlpalen tijdens het onderzoek en afronding van het onderzoek en evaluatie. In dit memo wordt de rol van het expertisecentrum nader uitgewerkt

1.1 Woonplaatsonderzoek

In de instructie wordt een woonplaatsonderzoek als volgt omschreven: *"een onderzoek in de heffing of de controle naar de fiscale woonplaats van een natuurlijk persoon."* (zie paragraaf 1.1 van de instructie).

Er bestaan binnen de Belastingdienst diverse massale min of meer routinematige processen waarbij op verzoek van belanghebbenden (impliciet) een uitspraak of aanname wordt gedaan over diens woonplaats.

Bij deze processen behoeft geen melding en afstemming plaats te vinden met het expertise centrum. Het gaat hierbij specifiek om:

- De toepassing van de zogenoemde "30% Regeling"
- De afgifte van vrijstellingsverklaringen voor loonbelasting en/of premie volksverzekeringen.
- De afgifte van woonplaatsverklaringen.

NB: Een verzoek om vooroverleg waarin om een standpunt wordt gevraagd omtrent de woonplaats van een belanghebbende dient wel te worden afgestemd met het expertisecentrum.

Ook de volgende processen behoeven niet te worden gemeld en afgestemd met het expertisecentrum:

- Het regelen van aangiftebiljetten voor buitenlands belastingplichtigen waarbij geen onderzoek[1] wordt gedaan naar de woonplaats.
- Casus waarin het belang van de fiscale woonplaats zich enkel uitstrekt tot de heffingskortingen.
- Verzoeken om wisseling van het soort aangiftebiljet.

1.2 Einde woonplaatsonderzoek

Een woonplaatsonderzoek eindigt niet met het afronden van het feitenonderzoek. Het expertisecentrum blijft betrokken totdat:

- de aanslagen die voortvloeien uit het onderzoek onherroepelijk vaststaan; of
- wordt geconcludeerd dat belanghebbende niet in Nederland woont.

Het expertisecentrum blijft dus aangehaakt bij eventuele bezwaar- en beroepsprocedures.

1.3 Relevante belastingmiddelen

De betrokkenheid van het expertisecentrum strekt zich enkel uit tot de inkomstenbelasting/ premieheffing volksverzekeringen en de successiewet.

1.4 Ingangsdatum

De instructie treedt in werking op 1 januari 2025.

Voor woonplaatsonderzoeken die op deze datum al zijn gestart, is de instructie van toepassing op stappen die op of na deze datum in dat onderzoek worden gezet.

2 Aanmelding

De aanmelding van een casus bij het expertisecentrum verloopt via een VTA. Deze stuurt een e-mail naar: 5.1.2i

Ook lopende woonplaatsonderzoeken en/of onderzoeken die al bij de CCB bekend zijn, moeten worden aangemeld.

In een bijlage bij deze e-mail wordt alvast enige informatie verstrekt volgens het onderstaande sjabloon:

[1] Hieronder begrepen het enkel raadplegen van gegevens aanwezig in de interne systemen van de Belastingdienst.

Verzoek advies Expertise Centrum Woonplaatsonderzoeken

Entiteitnaam	
Entiteitnummer	
Natuurlijk Persoon	
BSN	
Soort behandeldossier	Woonplaatsonderzoek verdragsland/geen verdragsland
Belastingconsulent/gemachtigde	
Indiener verzoek advies woonplaatsonderzoek	
Competente eenheid	
Contactpersoon competente eenheid	
Lopend onderzoek op 1 januari 2025	Ja/Nee
Is het verzoek ook van toepassing op de partner	Ja/Nee
Gestelde emigratiedatum	
Conserverende aanslag	Ja/Nee
Bedrag conserverende aanslag	
Belang inkomstenbelasting	
Toelichting belang IB (Box 1, Box 2 en Box 3)	
Relevante belastingjaren IB	<JAAR> t/m <JAAR>
Belang Schenk- en erfbelasting	
Toelichting belang Schenk- en erfbelasting	
Relevante belastingjaren S&E	<JAAR> t/m <JAAR>
Ruimte voor verdere toelichting	